

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 609/2025-72

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 7. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 10. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 11. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 12. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 13. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 14. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 15. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokáti Heinrich s.r.o., Lombardiniho 22/B, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/179/2022 z 30. apríla 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/179/2022 z 30. apríla 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/179/2022 z 30. apríla 2025 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **11 773,31 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd prijal uznesením č. k. I. ÚS 609/2025-39 z 23. októbra 2025 na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť, ktorou sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zrušujúcim uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Napadnuté uznesenie navrhujú zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia 9 až 12 a právni predchodcovia sťažovateľov 1 až 8 a 13 až 15 (ďalej aj „žalobcovia“) sa proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná 1“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná 2“), domáhali, aby súd určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich právnej predchodkyni alebohej [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „prídelca“). Konanie bolo vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 8C/13/2014. Okresný súd rozsudkom z 21. februára 2018 určil, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohej [REDAKOVANÉ] a žalobcom priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

3. Vychádzal zo zistení, že v pozemnoknižnej vložke č. [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] (pôvodný pozemnoknižný vlastník [REDAKOVANÉ]) je v časti A pod č. [REDAKOVANÉ] zapísaná parcela č. [REDAKOVANÉ] a v časti B pod č. 4 poznámka z 30. októbra 1924, že nehnuteľnosti (vrátane č. 31) sú zabraté štátom podľa zákona č. 215/1919 Sb. o zabrání veľkého majetku pozemkového (ďalej len „zákon záborový“). Pod č. 5 je poznamenané, že pozemkový úrad zamýšľala prevziať nehnuteľnosti (vrátane č. 31) podľa zákona č. 220/1922 Sb. (kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 8. dubna 1920, č. 329 Sb. z. a n. o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový, pozn.). Pod č. 14 zápis z 10. mája 1948, že nehnuteľnosti podliehajú revízii podľa zákona č. 142/1947 Sb. o revisi první pozemkové reformy (ďalej len „zákon č. 142/1947 Sb.“). Pod č. 15 sa 8. augusta 1948 poznamenáva, že nehnuteľnosti z časti A Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy (ďalej len „povereníctvo“) zamýšľala prevziať a že sú predmetom revízie. Zo zápisnice zo 14. septembra 1948 vyplýva, že majetok [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (vrátane parcely č. [REDAKOVANÉ]) bol rozhodnutím Revíznej komisie pri Ministerstve земеделства č. 53.150/48-IX/R-12 z 21. júna 1948 určený pre účely pozemkovej reformy (pre prídelové pokračovanie). Zo zápisnice z 27. októbra 1948 vyplýva, že bolo prevedené odovzdanie prídelov nadobúdateľom. Z parcely č. [REDAKOVANÉ] boli vytvorené viaceré parcely určené na prídel, a to parcely [REDAKOVANÉ]. V grafickom pláne je vyznačená aj parcela [REDAKOVANÉ].

3.1. Z návrhu na pridelenie pôdy a budov pre katastrálne územie Mlynárce vyplýva, že dňom prevzatia prídelu bol 1. október 1948.

3.2. V konečnom prídelovom pláne s rozvrhom prídelových cien a splátkovým plánom povereníctva zo 16. marca 1953 je pod č. [REDAKOVANÉ] ako prídelca parcely č. [REDAKOVANÉ] uvedená [REDAKOVANÉ], manželka zomrelého Pavla.

3.3. Na základe prídelovej listiny B. č. 61/1958 z 5. mája 1958 vydanej Okresným národným výborom v Nitre (ďalej len „prídelová listina“) bola nebohej [REDAKOVANÉ] pridelená parcela č. [REDAKOVANÉ] za prídelovú cenu 2 000 Kčs. V prídelovej listine je uvedené, že je vkladnou listinou a na nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam zápis v pozemkovej knihe nie je potrebný. Prídelca nadobúda vlastníctvo k prideleným nehnuteľnostiam dňom ich odovzdania.

3.4. [REDAKOVANÉ] podpísala 29. júla 1959 zápisnicu o prídele a odovzdaní majetku v prospech nadobúdateľa [REDAKOVANÉ].

3.5. Správa katastra Nitra na základe návrhu zo 6. júna 1995 záznamom obnovila vlastníctvo žalovanej 1 k nehnuteľnostiam zapísaným v pozemnoknižnej vložke č. [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie Mlynárce. Pôvodná pozemnoknižná parcela č. [REDAKOVANÉ] zanikla, z jej časti bola vytvorená aj parcela č. [REDAKOVANÉ], z ktorej bola následne vytvorená parcela č. [REDAKOVANÉ]. Táto parcela bola následne predmetom kúpnej zmluvy medzi žalovanou 1 a žalovanou 2 z 21. júna 2011.

4. Okresný súd prídelovú listinu, ktorú vydal subjekt oprávnený na jej vydanie a ktorá obsahuje všetky náležitosti, vyhodnotil ako perfektnú, majúcu povahu verejnej listiny a ako takú spôsobilú preukázať vlastnícke právo prídelcu nadobudnuté dňom odovzdania nehnuteľností, teda 1. októbra 1948. Zápisnica o prídele a odovzdaní majetku [REDAKOVANÉ] nemala za následok stratu vlastníckeho práva, keďže odnímať pridelený majetok mohlo iba poverenctvo.

5. Zároveň okresný súd dospel k záveru, že vlastníctvo bolo pôvodnému pozemnoknižnému vlastníkovi (Nitrianska sídelná kapitula) odňaté a prešlo na štát. Vychádzal z toho, že predmetné nehnuteľnosti boli predmetom revízie prvej pozemkovej reformy s poznámkou zamýšľaného prevzatia. V zmysle § 9 zákona č. 329/1920 Sb. o prevzatí a náhrade za zabraný majetok pozemkový (ďalej len „zákon náhradový“) poznámka zamýšľaného prevzatia pôsobí ako poznámka vyvlastnenia, ak sa týka všetkých nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnej vložke. Sporné nehnuteľnosti boli predmetom prídelu a boli pridelené nebohej [REDAKOVANÉ] v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 142/1947 Sb. Keďže bola prevzatá nehnuteľnosť pridelená do vlastníctva prídelcu, nebolo potrebné vykonať pred pridelením vklad vlastníckeho práva na štát, ale priamo na prídelcu, čo vyplýva z § 28 zákona náhradového. Ustanovenie § 17 zákona č. 142/1947 Sb. odkazoval na procesný postup konania podľa zákona záborového, ktorý vydanie rozhodnutia k prechodu vlastníctva na štát nevyžadoval, stačilo priame konanie štátu.

6. Okresný súd konštatoval, že žalovaná 1 nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti ani z titulu vydržania pre nesplnenie zákonnej podmienky dobromyseľnosti. Keďže žalovaná 1 nebola v čase predaja nehnuteľností jej vlastníkom, nemohla vlastnícke právo k nim platne nadobudnúť ani žalovaná 2, zároveň nesplnila ani podmienku 10-ročnej vydržacej lehoty (lehotu držby žalovanej 1 nebolo možné započítať práve z dôvodu nedostatku jej dobromyseľnosti).

7. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 25Co/123/2019-388 z 29. januára 2020 potvrdil rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa žalovanej 1, ktorá ho napadla odvolaním. V bode 10 svojho rozsudku doplnil, že podľa zápisu na pozemnoknižnej vložke pod č. 7 z 12. mája 1926 sa „vymedzuje“ poznámka o zábere a zamýšľaného prevzatia aj vo vzťahu k nehnuteľnosti označenej č. 31. V bode 13 sa krajský súd výslovne vysporiadal s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/84/2010 z 30. novembra 2011, na ktorý odkazovala žalovaná 1 v odvolaní.

8. Na základe dovolania žalovanej 1 najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil v časti týkajúcej sa žalobcov a žalovanej 1 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Vec je po vrátení vedená na okresnom súde pod sp. zn. 9C/66/2025.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že najvyšší súd nešpecifikoval v napadnutom uznesení strany sporu. Z dôvodu uplynutia značného časového obdobia medzi rozhodnutím krajského a najvyššieho súdu došlo k úmrtiu viacerých žalobcov, najvyšší súd však neuviedol v záhlaví napadnutého uznesenia ich právnych nástupcov, nepostupoval podľa § 63 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ale žalobcov označil iba ako dedičov po ich právnych predchodcoch.

10. Námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia odôvodňujú sťažovatelia tým, že v ňom absentuje akákoľvek reakcia najvyššieho súdu na odôvodnenie rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, ako aj zdôvodnenie, prečo považuje ich právne závery za nesprávne. Najvyšší súd iba stručne uvádza, že poznámka o tom, že poverenictvo zamýšľa prevziať nehnuteľnosti, a že tieto sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Zb., nemá za následok prechod vlastníctva na štát, bez toho aby reagoval na skutočnosť, že nižšie súdy sa už s rozhodnutím sp. zn. 6Cdo/84/2010 (z ktorého má tento právny názor vychádzať) vysporiadali.

11. Nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia je spôsobená aj tým, že najvyšší súd žiadnym spôsobom ani nespomenul podrobnú argumentáciu uvedenú vo vyjadrení sťažovateľov k dovolaniu žalovanej 1 (obsahujúce námietku, že neboli splnené kumulatívne podmienky na prípustnosť dovolania, keďže žalovaná 1 uviedla len všeobecné polemiky a nekonkretizovala, ako mal krajský súd právnu otázku správne vyriešiť. Nastolené polemiky zároveň neboli podľa sťažovateľov relevantné, keďže vo svojej otázke žalovaná 1 vopred stanovila predpoklad, že na štát vlastníctvo nikdy neprešlo), ani neuviedol prečo je ich argumentáciu nesprávna. Ak súd argument odmieta, musí vysvetliť, z akého dôvodu ho nepovažuje za relevantný či nesprávny. Písomné vyhotovenie rozhodnutia tak neobsahuje vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie.

12. Vychádzajúc z judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej ak sa najvyšší súd odchýlil od právneho názoru vysloveného v inom jeho rozhodnutí týkajúcom sa analogického prípadu, bolo jeho povinnosťou poukázať na takéto rozhodnutia a zdôvodniť, prečo sa od nich odchýlil (II. ÚS 171/2013), ktorá rešpektuje legitímne očakávania, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako (II. ÚS 275/2018), a ukladá súdu, že má poznať svoju vlastnú judikatúru a musí ju zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu strany sporu poukazujú (III. ÚS 289/2017), sťažovatelia namietajú, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vyslovene obchádza jeho vlastnú rozhodovaciu prax a svoje rozhodnutie odôvodňuje len poukazom na rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/84/2010, ktoré ustálená rozhodovacia prax označila ako nepoužiteľné na rozhodovanie v predmetnej veci. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúce sa tej istej pozemnoknižnej vložky č. 103 v katastrálnom území Mlynárce, ktorými boli dovolania rovnakej žalovanej 1, resp. jej právnych nástupcov zamietnuté či odmietnuté.

13. Najvyšší súd v napadnutom uznesení dospel k úplne odlišnému záveru (o odklone od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, pozn.) než v rozsudku sp. zn. 1Cdo/106/2023 z 23. júla

2024 (v ktorom odkazuje aj na 6Cdo/64/2018 a 2 Cdo/53/2019), a to bez akéhokoľvek odôvodnenia, len stručným odkazom na rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/84/2010. Obdobne aj rozsudkom sp. zn. 2Cdo/165/2021 z 27. apríla 2024 zamietol dovolanie rovnakej žalovanej 1. Z jeho odôvodnenia pritom vyplýva, že v prejednávanej veci bolo preukázané, že rozhodnutia o prepustení (vylúčení) zo záboru, resp. o jeho ponechaní právnomu predchodcovi žalovanej boli zrušené rozhodnutím Ministerstva zemédelství č. 53.150/48-IX.R-12 z 21. júna 1948 vo veci: Veľkostatok Nitrianska sídelná kapitula, Revízia prvej pozemkovej reformy (uvedené rozhodnutie spomína aj 1Cdo/106/2023, pozn.) a toto rozhodnutie bolo predpokladom na rozhodnutie o prídele.

14. Sťažovatelia poukazujú na to, že v predchádzajúcom bode citovaných rozsudkoch najvyšší súd zohľadnil odlišné skutkové okolnosti veci sp. zn. 6Cdo/84/2010, keďže v prídelovej listine bol v rozpore s § 8 ods. 1 zákona č. 142/1947 Zb. ako prídelca označený Československý štát a pre nedodržanie § 4 tohto zákona v súvislosti s výmazom poznámky o zábore a o zamýšľanom prevzatí bolo otázne, či pozemky, ktoré boli predmetom sporného prídelu, spadali pod možný prídel.

15. Podľa sťažovateľov najvyšší súd vyžaduje od okresného súdu a krajského súdu vykonávať dokazovanie v smere, v ktorom je vylúčené, aby vec hodnotili, resp. sa natoľko odchyľil od vlastnej rozhodovacej praxe v rovnakých veciach, že napadnuté uznesenie sa stalo nepredvídateľným. Sťažovatelia spochybňujú najvyšším súdom prezentovanú možnosť posudzovania správnych aktov z minulosti. Odkazujú pritom na uznesenie o odmietnutí dovolania sp. zn. 2Cdo/53/2019 (týkajúce sa tiež pozemnoknižnej vložky č. 103 a pôvodného vlastníka Nitrianskej sídelnej kapituly, pozn.), z ktorého s odkazom na sp. zn. 4Cdo/123/2003 (R 44/2005) vyplýva právny názor, že výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli aj v súčasnosti sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami. Resp. že okresné národné výbory vydávali prídelové listiny, ktoré sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam (už citované 2Cdo/165/2021). Dokonca zo samotného najvyšším súdom odkazovaného rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/84/2010 vyplýva, že správny akt vydaný v minulosti nie je možné preskúmať z hľadiska jeho platnosti či správnosti, je možné posúdiť iba jeho prípadnú nulitu. Obdobne všeobecné súdy nie sú oprávnené skúmať platnosť či zákonnosť správnych aktov mimo rámca správneho súdnictva (5Cdo/157/2007).

16. Záver najvyššieho súdu o vyhovení podanému dovolaniu z dôvodu, že krajský súd sa odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (reprezentovanej jediným rozhodnutím sp. zn. 6Cdo/84/2011), je tak zo všetkých uvedených dôvodov absolútne arbitrárny. Najvyšší súd sa dopustil svojvôle tým, že nezohľadnil skoršie rozhodnutia iných senátov a rozhodol o rovnakej otázke inak bez toho, aby tento svoj odklon akokoľvek odôvodnil.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľov

17. Z vyjadrenia predsedu senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd nepovažoval za účelné strácať čas vyhľadávaním právnych nástupcov zomrelých žalobcov, a preto využil ich druhovú charakteristiku „dedičia“. Za dôvod považoval opodstatnenosť podaného dovolania a skutočnosť, že jedna z pôvodných žalobcov [REDAKOVANÉ] zomrela už [REDAKOVANÉ] (pred rozhodnutiami oboch súdov nižšej inštancie). Uvedený postup je podľa jeho názoru v súlade s § 63 ods. 2 a 3 v spojení s § 438 ods. 1 CSP. Ani čakanie na skončenie

(dedičských) konaní by nemalo vplyv na výsledok konania pred najvyšším súdom. Dodal, že sťažovatelia nemohli ich nekonkretizovaním utpieť žiadnu ujmu, v konaní o veci vrátenej mestskému súdu sa bude s nimi pokračovať. Potrebu zotrvať na právnom názore vyjadrenom v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/84/2010 zdôvodnil aj existenciou rovnakého rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/43/2023 (v druhovo totožnej veci), ktoré prešlo testom ústavnosti (IV. ÚS 524/2025). Existencia „opačných“ rozhodnutí najvyššieho súdu v druhovo totožnej veci zakladá nanajvyšš stav rozdielnosti rozhodovacej praxe najvyššieho súdu a odchýlnosť názorov v nich vyslovených (od názoru vyslovené v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/84/2010) mali príslušné senáty riešiť postupom podľa § 48 ods. 1 CSP. Túto povinnosť však nemožno preniesť na predmetný senát, ktorý nadviazal na prvý vyslovený názor. Tým, že sa prihlásil k podľa jeho názoru relevantnej judikatúre, implicitne odmietol inú časť judikatúry.

18. Zúčastnená osoba (žalovaná 1) možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužila.

19. V replike sťažovatelia (nad rámec námietok už uplatnených v ústavnej sťažnosti) považujú názor najvyššieho súdu na druhové označenie strán sporu za inovatívny, dosiaľ v praxi všeobecných súdov v Slovenskej republike nikdy nepoužitý, ktorý je v rozpore najmä s § 63 ods. 2 a 3 a § 133 CSP. Súdny musia vždy vydať uznesenie o pokračovaní v konaní s presným označením strán sporu. Sťažovatelia polemizujú s následkami situácie, ak by sa účastníci konaní obracali na súdy s obdobne vymedzenými stranami sporu. V replike vytkli najvyššiemu súdu, že sa žiadnym spôsobom nevyjadril k namietanej absencii akejkoľvek reakcie na ich argumentáciu vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1. Nestotožňujú sa s prístupom najvyššieho súdu, ktorý nepoprel, že pri vydávaní napadnutého uznesenia vedel o odlišnej praxi v obdobných veciach, no v odôvodnení ju vôbec nespomenul, nieto aby sa s ňou vysporiadal. Mal pritom povinnosť reagovať na časovo (z roku 2019, 2021 a 2023) novšie rozhodnutia, ktoré vyriešili právnu otázku úplne opačne, ako ním odkazované rozhodnutie z roku 2010. Navyše, ak si bol najvyšší súd vedomý inej rozhodovacej praxi, mal povinnosť postupovať podľa § 48 CSP. V závere poukazujú na odlišnú situáciu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 524/2025, v ktorom ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť (v skutkovo obdobnej veci), keďže tam napadnutým zrušujúcim uznesením najvyšší súd považoval za dôvodné dovolanie podľa dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, teda nevyslovil záväzný právny názor, iba poukázal na nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) zrušujúcim uznesením najvyššieho súdu, ktorý bez dostatočného odôvodnenia dospel k úplne odlišnému názoru než v skutkovo obdobných sporoch rovnakej žalovanej 1.

21. Ústavný súd v prvom rade akcentuje kasačnú povahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a v tejto súvislosti považuje za žiaduce zdôrazniť, že zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti „konečným“ rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí, a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno

uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je meniť, resp. naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

22. Ústavný súd štandardne vo svojich rozhodnutiach v obdobných prípadoch kasácie uvádza, že ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom. Základné práva na súdnu ochranu, ako aj spravodlivý proces „sú výsledkové“, to znamená, že im proces musí zodpovedať ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov. Ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (porov. I. ÚS 325/2021, I. ÚS 359/2021).

23. Napriek už uvedenému však môže aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (m. m. II. ÚS 344/2019). Nebola by totiž účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený (dovolacím) súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

24. K zrušeniu kasačného rozhodnutia teda ústavný súd pristupuje skutočne len z výnimočných dôvodov spočívajúcich buď v závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti, alebo z dôvodov, že kasačné rozhodnutie vytvorilo vo veci pevný hmotnoprávny základ rozhodovania pre súdy nižších stupňov (napr. IV. ÚS 253/2024, I. ÚS 443/2019).

25. V okolnostiach prejednávanej veci ústavný súd považoval za rozhodujúcu skutočnosť, že najvyšší súd vyhodnotil ako prípustné a dôvodné dovolanie žalovanej 1 podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP pre nesprávne právne posúdenie, nie z dôvodu existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (*a contrario* IV. ÚS 524/2025 odkazovaný vo vyjadrení najvyššieho súdu). Zohľadňujúc povinnosť vyplývajúcu pre súdy nižších inštancií z § 455 CSP, dospel k záveru, že obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia a zákonné následky z neho vyplývajúce mu otvárajú priestor na vykonanie jeho vecného prieskumu. Konkrétne najvyšším súdom vyslovené právne závery budú predmetom posúdenia v ďalších častiach tohto nálezu.

IV.1. K námietke sťažovateľov smerujúcej proti formulácii záhlavia napadnutého uznesenia:

26. Najvyšší súd v záhlaví napadnutého uznesenia označil strany (na strane žalobcov) takto: „1/ *dedičia* [REDACTED], [REDACTED], *naposledy* [REDACTED]

2/ dedičia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], naposledy [REDAKOVANÉ], zomrelej [REDAKOVANÉ], 3/ dedičia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], naposledy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 4/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 5/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 6/ dedičia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], naposledy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 7/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 8/ dedičia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], naposledy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 9/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

27. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že túto námietku vznášajú všetci sťažovatelia spoločne napriek tomu, že vytykaná vada sa nijakým spôsobom nedotýka sťažovateľov 9 až 12, ktorí sú v záhlaví napadnutého uznesenia označení korektne v súlade s § 236, resp. § 220 v spojení s § 133 CSP. Vo vzťahu k týmto sťažovateľom tak možno považovať námietku bez ďalšieho za nedôvodnú.

28. Pri posudzovaní námietky vo vzťahu k ostatným sťažovateľom (1 až 8 a 13 až 15) ústavný súd vychádzal z povahy napadnutého uznesenia, ktorým najvyšší súd rozhodol o podanom dovolaní. V civilnom procese existuje okruh prípadov, najmä v režime Civilného mimosporového poriadku, v exekučnom konaní, no viac-menej zhodný charakter majú aj niektoré uznesenia, ktorými sa rozhoduje o riadnom a mimoriadnych opravných prostriedkoch (podľa § 392, resp. § 451 CSP), keď sa uznesením rozhoduje vo veci samej (§ 39 ods. 2 CSP) a toto uznesenie bude mať rovnaké účinky ako meritórne rozhodnutie. Formálne náležitosti uznesenia sa tak nebudú spravovať § 236 CSP, ale § 220 CSP (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 957 a s. 946.).

29. V zmysle § 220 CSP musia byť sporové strany v písomnom vyhotovení rozsudku identifikované nezameniteľným spôsobom, čo znamená, že je potrebné použiť také údaje, aké zákon vyžaduje pri označení strán v žalobe (§ 133 – § 135). Fyzická osoba sa označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo iného pobytu a dátumom narodenia (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 886.). Označenie žalovaných ako „osôb, ktoré boli držiteľmi motorových vozidiel s uvedenými EČV“, neumožňuje identifikáciu jednotlivých osôb v súlade s § 133 až § 135 CSP tak, aby bolo nezameniteľné, či ide o fyzickú, právnickú osobu alebo štát, preto žalobcami uvedené identifikačné znaky nemôžu byť ani tzv. iným identifikačným údajom podľa § 133 a § 134 CSP (porov. 9Cdo/227/2020).

30. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku strán sporu, ktorej neexistencia predstavuje závažnú vadu procesu. Ak stranu sporu tvorí fyzická osoba, strata jej procesnej subjektivity je zároveň stratou spôsobilosti na práva a povinnosti (právnej subjektivity). Ak smrť fyzickej osoby (strany sporu) nastane v priebehu sporového konania (t. j. do právoplatného skončenia veci), do úvahy prichádzajú dve procesné eventuality. Tou prvou je zastavenie konania, tou druhou naopak pokračovanie v konaní. V prípade, ak predmet konania tvorí tzv. majetkový spor (za ktorý treba považovať všetky určovacie spory, ktorých predmetom bude peniazmi oceníteľné súkromné subjektívne právo sporových strán, typickým príkladom sú spory o určenie vlastníckeho práva), súd obligatórne v konaní pokračuje s definovanými subjektmi, predovšetkým s dedičmi fyzickej osoby. Rozhodnutie o pokračovaní v konaní s definovanými subjektmi má nasledovať bezodkladne

po skončení konania o dedičstve a to osobitným uznesením o pokračovaní v konaní podľa § 63 ods. 2 CSP. Uznesenie o pokračovaní v konaní súd doručí všetkým subjektom konania, t. j. právnym nástupcom zomrelej fyzickej osoby podľa výsledku dedičského konania a ostatným existujúcim subjektom sporu. Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 258.). Súd skúma procesné podmienky *ex officio*, v ktoromkoľvek štádiu konania a je povinný urobiť vhodné opatrenia na odstránenie (odstrániteľného) nedostatku procesnej podmienky (§ 161 CSP). Zmyslu a účelu tejto právnej úpravy by sa priečil taký postup súdu, ktorý by viedol k zastaveniu konania bez toho, aby súd urobil vhodné opatrenia na odstránenie nedostatku procesnej podmienky.

31. Vychádzajúc z uvedeného, možno konštatovať, že najvyšším súdom zvolený procesný postup (absencia uznesenia o pokračovaní v konaní s dedičmi pôvodných žalobcov a spôsob ich označenia v záhlaví napadnutého uznesenia) je v rozpore so zákonom. Konkrétne s § 63 ods. 2 CSP, ako aj s § 236, resp. 220 v spojení s § 133 CSP.

32. Namietaná vada však sama osebe nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu, ktorá by umožňovala ústavnému súdu aktivovať jeho kasačnú právomoc. V okolnostiach prejednávanej veci namietaným postupom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces už vymedzených sťažovateľov. Z ústavnej sťažnosti ani pripojeného spisu okresného súdu nevyplýva, že by voči nim bolo konanie zastavené, ani žiadne iné odôvodnenie materiálneho zásahu do ich označených práv.

33. Uvedené však neznamená, že ústavný súd sporný postup a jeho zdôvodnenie najvyšším súdom (vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti) „odobril“. V tejto súvislosti apeluje na dodržiavanie procesného postupu, ktorý pre všeobecné súdy vyplýva z jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku. Obzvlášť pri porovnaní zákonných následkov, ktoré by nasledovali v prípade obdobného postupu strán sporu, ako aj pri uvážení, že v prípade najvyššieho súdu ide o jednu z najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike, od ktorej možno objektívne očakávať nasledovaniahodné príklady pre všetkých ostatných účastníkov právnych vzťahov, strany sporových konaní, resp. účastníkov súdnych konaní aj samotné súdy pri uplatňovaní ich právomoci.

IV.2. K námietke sťažovateľov smerujúcej proti odôvodneniu napadnutého uznesenia:

34. Ústavný súd pripomína, že podľa konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 632/2022).

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sa zamerlal na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, a to v medziach argumentácie prednesenej sťažovateľmi v ústavnej sťažnosti.

36. Sťažovatelia namietajú nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, keďže najvyšší súd nijakým spôsobom nereflektoval odôvodnenie rozhodnutí okresného a krajského súdu, najmä spôsob akým sa vysporiadali s rozhodnutím sp. zn. 6Cdo/84/2010 a zároveň odignoroval argumentáciu sťažovateľov vo vyjadrení k dovolaniu. V druhej argumentačnej línii zakladajú názor o nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení uznesenia na skutočnosti, že najvyšší súd obišiel vlastnú rozhodovaciu prax v skutkovo obdobných veciach (rovnaká žalovaná 1, rovnaká pozemnoknižná vložka č. 103) sp. zn. 1Cdo/106/2023, 2Cdo/165/2021 a obmedzil sa na jediné rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/84/2010.

37. Arbitrárnosť a svojvôľu nachádzajú v skutočnosti, že najvyšší súd vyžaduje od všeobecných súdov aby po vrátení veci na ďalšie konanie vykonali dokazovanie v smere, v ktorom je vylúčené aby vec hodnotili, keď im uložil preskúmať správny akt vydaný v minulosti. Čo je v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu (2Cdo/53/2019, R 44/2005 a samotné ním odkazované rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/84/2010). Aj samotný záver najvyššieho súdu o odklone krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je vzhľadom na všetky už uvedené rozhodnutia arbitrárny.

38. Z bodu 7 napadnutého uznesenia je zrejmé, že žalovaná 1 zakladala prípustnosť dovolania na otázke, či aj pri neexistencii správneho rozhodnutia o prevzatí nehnuteľností do vlastníctva štátu mohlo prísť k prechodu sporných nehnuteľností do vlastníctva štátu a k ich následnému prídelu, pri ktorej riešení sa mal krajský súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (6Cdo/84/2010). Právny predchodcovia sťažovateľov vo vyjadrení k dovolaniu (ktoré je prílohou ústavnej sťažnosti) spochybňovali naplnenie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (formulácie právnej otázky). Najvyšší súd konštatoval prípustnosť dovolania vo vzťahu k jednej z právnych otázok vrátane argumentácie o tom, v čom tkvela nesprávnosť (bod 10 napadnutého uznesenia).

39. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že vlastné posúdenie dovolania najvyšším súdom aplikujúce citované všeobecné východiská (obsiahnuté v bodoch 11 až 18 uznesenia) na konkrétne okolnosti prejednávanej veci (tretiu dovolaciu otázku zrekapitulovanú v bode 19) je obsiahnuté v jeho bodoch 20 až 23. V bode 20 vyjadril najvyšší súd právny názor, že *„poznámka na pozemnoknižnej vložke o tom, že nehnuteľnosti poverenictvo zamýšľa prevziať a že sú predmetom revízie, nemá za následok prechod vlastníctva na štát, ani to, že by sa nehnuteľnosti zo záboru prepustené stali opäť zabranými a mohli byť predmetom rozhodovania podľa zákona č. 142/1947 Sb.“* (odkazujúc na 6Cdo/84/2010). Ďalej uviedol, že *„revízia rozhodnutí, ktorými bola pôda zo záboru prepustená sa vykonáva v zmysle § 4 zákona č. 142/1947 Sb. formou vydania rozhodnutia, ktorým sa pôvodné rozhodnutie zruší alebo potvrdí. A len takýmto zrušením rozhodnutí sa nehnuteľnosti zo záboru vylúčené stávajú opäť zabranými“*. Na základe uvedeného najvyšší súd konštatoval, že 1. v spise sa nachádzajúce zápisy na pozemnoknižnej vložke ani iné dosiaľ vykonané dôkazy nenasvedčujú tomu, že by predmetné pozemky spadali pod možný prídel podľa zákona č. 142/1947 Sb. (bod 21 napadnutého uznesenia), 2. vo vzťahu k samotnej prídelovej listine vyjadril potrebu posúdiť, či ide o právoplatné správne rozhodnutie. V tomto smere majú súdy jednak overiť, či ju vydal správny orgán s právomocou na vydanie prídelu, na základe čoho bude možné učiť záver o správnom akte s právnymi účinkami

alebo o ničotnom správnom akte. Vytkol, že zo spisu nevyplýva, že by sa sudy zaoberali otázkou právoplatnosti prídelovej listiny, či bola doručená právnej predchodkyni sťažovateľov (bod 22 napadnutého uznesenia). Podľa najvyššieho súdu všeobecné sudy zvolenou interpretáciou právnych predpisov privodili stav pozbavenia žalovanej 1 vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam bez toho, aby si obstarali spoľahlivé skutkové podklady na záver, že sporné nehnuteľnosti v čase prídelu predstavovali majetok, s ktorým bol štát oprávnený disponovať (bod 23 napadnutého uznesenia).

40. Z uvedeného možno vyvodit', že pre rozhodnutie veci bol zásadný záver najvyššieho súdu, že zápisy na pozemnoknižnej vložke (resp. iné dôkazy) nepreukazujú existenciu rozhodnutia, ktorým sa pôvodné rozhodnutie o prepustení nehnuteľností zo záboru zrušilo, a tým by sa nehnuteľnosti stali opäť zabranými.

41. V tomto kontexte ústavný súd odkazuje na obsah vyjadrenia právnych predchodcov sťažovateľov k dovolaniu žalovanej 1, v ktorom poukázali na fotokópie listín zaslaných okresnému súdu Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Nitre, konkrétne na zápisnicu z 27. októbra 1948, v ktorej je uvedené, že *„ide o poľnohospodársky majetok, ktorý bol revíznou komisiou pri Ministerstve zemedielstva v Prahe pod číslom 53.150/47-IX/R-12 z 21. 6. 1948 určený pre prídelové pokračovanie a je zapísaný vo vl. 103 v ka. Úz. Molnoš“*.

42. Rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré sťažovatelia odkazujú v ústavnej sťažnosti (2Cdo/165/2021, 1Cdo/106/2023, 2Cdo/53/2019), boli vydané až po podaní vyjadrenia z 31. augusta 2020.

43. V rozsudku sp. zn. 1Cdo/106/2023 z 23. júla 2024 (v bode 15.8) najvyšší súd odkázal na rozsudok sp. zn. 2Cdo/165/2021 z 27. apríla 2023 v obdobnej skutkovej a právnej veci, v ktorom konštatoval, že *„bolo preukázané, že rozhodnutia o prepustení (vylúčení) zo záboru, resp. o jeho ponechaní právnenému predchodcovi žalovanej boli zrušené rozhodnutím Ministerstva zemedelstva č. 53.150/48-IX.R-12 z 21. júna 1948 vo veci: Veľkostatok Nitrianska sídelná kapitula, Revízia prvej pozemkovej reformy, ktoré bolo predpokladom pre rozhodnutie o prídele“*. V oboch citovaných konaniach bola stranou sporu žalovaná 1 a týkali sa pozemnoknižnej vložky č. 103 v katastrálnom území Mlynárce.

44. Možno tak ustáliť, že najvyšší súd prijal uvedený záver bez toho, aby sa vysporiadal s argumentáciou právnych predchodcov sťažovateľov, ktorá bola bezpochyby pre rozhodnutie podstatná. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (napr. IV. ÚS 456/2025).

45. Zároveň najvyšší súd dospel k svojmu záveru bez zohľadnenia judikatúry týkajúcej sa skutkovo a právne takmer totožnej veci. Ústavný súd pritom pripomína, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátov) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (porov. m. m. I. ÚS 311/2023). V okolnostiach prejednávanej veci pritom právny predchodcovia sťažovateľov

predmetnú judikatúru v čase podania vyjadrenia k dovolaniu žalovanej 1 označiť ani objektívne nemohli.

46. Bez reakcie najvyššieho súdu na dopad prípadnej existencie rozhodnutia Ministerstva земеделства č. 53.150/48-IX.R-12 z 21. júna 1948 na zodpovedanie otázky, či sporné nehnuteľnosti spadali pod možný prídel, nemožno vylúčiť ani prípadnú arbitrárnosť jeho rozhodnutia, a to s ohľadom na bod 12 rozsudku okresného súdu zhrnutý v rámci bodu 3 tohto nálezu obsahujúci zmienku o citovanom rozhodnutí.

47. V neposlednom rade ústavný súd poukazuje na rozdiely v rozsahu a kvalite odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov zrušených napadnutým uznesením najvyššieho súdu a posudzovaným odôvodnením napadnutého uznesenia.

48. Po oboznámení sa s dovolaním žalovanej 1 navyše ústavný súd z odôvodnenia napadnutého uznesenia nebol schopný zistiť myšlienkové postupy najvyššieho súdu pri „premostení“ od žalovanou 1 namietaného nesprávneho právneho posúdenia poznámky zamýšľaného prevzatia krajským súdom za situácie, keď podľa jej názoru neexistovalo žiadne správne rozhodnutie o prevzatí nehnuteľností do vlastníctva štátu (a jeho právoplatnosť), k pokynu pre všeobecné súdy, aby posúdili prídelovú listinu a právomoc správneho orgánu na jej vydanie, jej doručenie právnej predchodkyni právnych predchodcov sťažovateľov a právoplatnosť, ku ktorej dovolacie námietky žalovanej 1 nesmerovali.

49. Zatiaľ čo viazanosť okresného súdu po vrátení veci na ďalšie konanie právnym názorom najvyššieho súdu o potrebe doplnenia dokazovania, či sporné nehnuteľnosti spadali pod možný prídel (hoci najvyšší súd k tomuto záveru dospel bez zohľadnenia podstatnej argumentácie právnych predchodcov sťažovateľov a bez vyporiadania sa vlastnou judikatúrou v obdobných skutkovo a právnych veciach), tak ako správne uviedol aj najvyšší súd, neprejudikuje rozhodnutie vo veci, uvedené nemožno tvrdiť o jeho záväznom názore o potrebe skúmania prídelovej listiny v naznačených kontextoch. O to viac za situácie, keď odôvodnenie napadnutého uznesenia nedáva odpovede ako k tomuto záveru dospel, dokonca ak obdobná námietka ani nebola obsahom dovolacej argumentácie.

50. Naznačené nedostatky tak podľa ústavného súdu zakladajú nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, a keďže jedným z výnimočných dôvodov na zásah ústavného súdu do kasačného rozhodnutia sú aj závažné pochybenia súdov blížiacich sa k zmätočnosti, predstavujú dostatočný podklad na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov podľa ústavy a dohovoru.

51. Práve povinnosť vyplývajúca pre okresný súd z § 455 CSP pri zohľadnení všetkých špecifických okolností prejednávanej veci ústavný súd vedie k záveru o potrebe poskytnutia ochrany základných práv sťažovateľov skôr, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v napadnutom uznesení postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

52. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

53. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 133 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 2 výroku nálezu). Úlohou najvyššieho súdu v novom konaní bude nové rozhodnutie o dovolaní žalovanej 1 riadne odôvodniť v súlade s právom sťažovateľov (ale aj všetkých strán sporu) na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (s akýmkoľvek výsledkom v zmysle ustanovení § 447 až § 449 CSP), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy.

V.

Trovy konania

54. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 11 773,31 eur (bod 3 výroku nálezu).

55. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,48 eur. Základná sadzba odmeny sa pri zastupovaní druhého a ďalšieho sťažovateľa znižuje o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), teda na 185,50 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, replika). Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby u pätnástich sťažovateľov predstavuje 9 571,80 eur. Právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 23 %.

56. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od jeho právoplatnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu